

Бетина Раднер
Библиотека Goethe-Institut, Београд
radner@belgrad.goethe.org

УДК 061.27:02(=112.2)(100)

Библиотеке при Goethe-Institutima у иностранству – поглед на Немачку

Сажетак

Немачки културни институт, Goethe-Institut, има своје огранке у више од 80 земаља. Овај текст пружа информације о активностима библиотека Goethe-Instituta. Он нуди информације о фонду библиотеке у Београду и манифестацијама за библиотекаре и стручњаке за информисање, и пружа различите информације о културном, друштвеном и политичком животу у Немачкој.

Кључне речи:

Немачки културни институт, Goethe-Institut, библиотека, програми, информациони сервиси, немачки културни, друштвени, политички живот

Goethe-Institut

Goethe-Institut је културна установа Савезне Републике Немачке која своју делатност обавља широм света. Постоји већ више од 50 година и обухвата мрежу од 134 института у 83 земаље¹. Више од 100 Goethe-Instituta има и своју библиотеку.

Мрежу допуњују Goethe центри, културна друштва, читаонице, као и испитни центри и центри за учење језика.

Задаци Goethe-Instituta су следећи: унапређење учења немачког језика у иностранству, неговање међународне културне сарадње и преношење свеобухватне слике о Немачкој путем информација о културном, друштвеном и политичком животу.

Поред библиотека, у Goethe-Institutima у иностранству постоје, по правилу, још две области деловања: одељења за културни програм и одељења за немачки језик. Одељење за културни програм бави се организовањем уметничких изложби, филмских циклуса или семинара посвећених различитим темама о којима се расправља у Немачкој и земљи домаћину. Језичко одељење организује курсеве за учење немачког језика и усавршавање наставника немачког језика.

Својом културном делатношћу, Goethe-Instituti у земаљама домаћинима желе да стекну циљне групе. Неки од њих су задужени за више земаља, као што је то случај са Goethe-Institutом у Београду, његова задужења обухватају Србију, Црну Гору и Косово.

Библиотеке ињ иховим ултимедијални фондови

Задатак библиотека Goethe-Instituta је преношење актуелне слике о Немачкој. Посетиоци имају могућност да погледају књиге, часописе и новине, као и аудио-визуелне медије о Немачкој. Онима који уче и онима који подучавају немачки језик, на располагању стоје материјали за учење немачког као страног језика. Обим фонда библиотеке једног Goethe-Instituta варира у зависности од величине самог института. Он може имати између 10 и 30 хиљада медијских јединица.

Понуда фонда често је ограничена на три централне теме које су резултат дефинисаних циљних група. Тим темама посвећени су обимнији фондови, односно, поред уводних дела, нудимо и специјализоване наслове. Медији посвећени другим темама такође су у понуди, али су ти фондови мањег обима.

Већину фонда библиотеке у Београду чине савремена књижевност на немачком језику, савремена умет-

¹ *Jahrbuch 2007/2008*, Hrsg.: Goethe-Institut (München: Goethe-Institut, 2008).

ност, архитектура и дизајн и немачки као страни језик. Фонд допуњавамо каталозима са изложби значајних савремених уметника, а осим тога, претплаћени смо и на низ значајних часописа из уметности, дизајна и архитектуре.

Све медије у библиотекама Goethe-Instituta, изузев референсног фонда, могуће је изнајмити или користити у библиотеци, јер свима стоје слободно на располагању. На основу типа библиотеке, могуће их је сврстати у јавне и специјалне.

Још нешто о часописима, новинама и банкама података:

Уопштено гледано, с обзиром на то да се ради о актуелним информацијама, часописи и новине се у нашим библиотекама веома много користе.

Велики број библиотека нуди и приступ банкама података. На пример „Genios“-у. Ова банка података, поред осталог, садржи и дневне новине *Берлинер цајтунг* или *Зидојче цајтунг*, недељнике као што је *Шнигл* или *Фокус*. Поред „Genios“-а, библиотека у Београду нуди и банку података Е.Е.О.Л – Central Eastern European Library, која омогућава приступ часописима и документацији о друштвеним и социолошким наукама које се баве централном и источном Европом. (<http://www.goethe.de/ins/cs/bel/wis/odb/deindex.htm>)

Информационе активности библиотека – информације посредством Интернета

У многим земљама, библиотеке Goethe-Instituta су једине институције у којима је могуће наћи актуелне медије на немачком језику и добити свеобухватан и компетентан одговор на питања која се односе на Немачку. Пружање информација о Немачкој, њеној култури и друштву представља нарочито значајну услугу у свим библиотекама Goethe-Instituta. Пре свега, реч је о ангажовано-активном информисању. За одређене циљне групе могућа је израда специјалних информативних понуда које се могу користити уз помоћ наших Интернет страница.

На Интернет презентацији института, под рубриком „Превођење као културна размена“, библиотека у Београду нпр. нуди збирку текстова ауторки и аутора на немачком језику из области књижевности, филозофије и социологије преведених на српски језик. Web страница стоји на располагању на немачком и

српском језику. <http://www.goethe.de/ins/cs/prj/uak/srindex.htm>

Као одличан извор информација, нарочито препоручујемо почетну страницу централе Goethe-Instituta у Минхену: <http://www.goethe.de/> Она је пуна релевантних информација које се односе на културу, друштво, и политику у Немачкој. Информације је могуће погледати на немачком и енглеском језику, а неке од информација у понуди су и на другим језицима.

За библиотекаре је нпр. интересантна рубрика „Знање / библиотеке“. Ту је могуће наћи актуелности о стручним питањима у немачком библиотекарству: <http://www.goethe.de/wis/bib/deindex.htm>.

Онај ко жели да неке од чланака прочита на српском језику, може их наћи на Интернет презентацији Goethe-Instituta Београд, где смо пре неколико месеци уредили рубрику под називом „Немачко савремено библиотекарство“: <http://www.goethe.de/ins/cs/bel/wis/sbi/dbs/srindex.htm>.

Информативна страница библиотеке Goethe-Instituta у Београду

Мрежа библиотека Goethe-Instituta и у области информационе делатности игра изузетно велику улогу. Све библиотеке широм света повезане су посредством mailing листе. Уколико на неке од упита нисмо у могућности да пружимо одговор, помоћ ће нам сигурно пружити колеге из других библиотека.

Ова врста размене посредством mailing листе, за сараднике библиотека Goethe-Instituta је од велике важности и на пољу међусобне стручне размене.

**Семинари радионице ојис ео днос
на стручна питања библиотекарству–
„Међубиблиотечка сарадња“**

Реализација манифестација које се односе на стручна питања у библиотекарству, познатих и као „међубиблиотечка сарадња“, нарочито се развила у последњих 10 до 12 година. При том, као партнери сарађујемо са другим библиотекама, удружењима библиотека, образовним институцијама у земљи и иностранству, како бисмо подржали стручни дијалог и размену. Стручни дијалог између експерата земље домаћина и Немачке је од нарочите важности. Тиме се пружа могућност остваривања контаката и размене идеја

Разноликост међубиблиотечке сарадње сеже од предавања библиотекарке Goethe-Instituta у некој градској библиотеци, па све до организовања конференције о библиотекарству или студијских путовања.

Теме о којима се расправља су разнолике: менаџмент у библиотекарству, дигитална библиотека, кориснички сервис у јавним библиотекама, библиотеке за децу и омладину у Немачкој, архитектура библиотека, итд.

Ево неколико конкретних примера:

- Претходне године смо у Београду, заједно са Библиотекарским друштвом Србије, организовали радионицу на тему *Библиотека као место учења. Понуде за постепено стицање информационе компетентности код деце и омладине*. На ту тему смо у госте позвали референткињу из Немачке, која је са колегама библиотекарима из Србије, Црне Горе, Хрватске и неколико наставница, током једне и по дневне сесије, развила теоријске и практичне модуле понуде библиотеке као места учења. Ова тема је одабрана јер деца и омладина све мање користе услуге библиотека. Због тога је важно осмишљавање интересантних понуда за ову групу корисника. <http://www.goethe.de/ins/cs/bel/acv/bib/srindex.htm>

- Библиотека Goethe-Instituta у Њу Делхију је прошле године, заједно са другим културним институцијама, организовала семинар за лобирање у библиотекама, на којем су учествовали референти из Немачке и Индије. Тема семинара била је изградња друштва знања које покушава да оствари индијска влада. <http://www.goethe.de/ins/in/ned/wis/sbi/kon/lad/deindex.htm>

- Библиотека Goethe-Instituta у Атини је прошле године, заједно са осталим културним институтима и стручним институцијама, организовала конференцију о библиотекарству на тему *Креирање библиотека будућности (Designing Libraries of the Future)*. Овом при-

Учесници радионице Библиотека као место учења у Goethe-Institutu у Београду (2008)

ликом је била реч о архитектури библиотеке у светлу нових задатака на које савремене библиотеке морају да пруже одговор у данашњем глобалном друштву. <http://www.goethe.de/ins/gr/lp/prj/k08/enindex.htm>

**Популаризација итања и савременек њивежности,
програмп одршкепр евођењу**

Жеља Goethe-Instituta је да популаризује немачку књижевност у земљи домаћину. Из тог разлога организујемо књижевне вечери, разговоре са ауторима, радионице на тему издаваштва и остало. Активности у овим областима заједнички се изводе са преводиоцима, одељењима за германистику, књижевницима, издавачима, као и одговарајућим удружењима земље домаћина. Желимо да и овде наведемо неколико примера:

- Програм под насловом *Doris the Desaster, или како настаје књига за децу*, организовала је библиотека Goethe-Instituta у Лондону. Година 2008. је у Великој Британији била национална година читања. Под овим мотом и на позив Goethe-Instituta Лондон, ауторка књига за децу, Бирте Милер, посетила је неколико основних школа у околини Лондона, како би разговарала са ученицима који уче немачки и организовала радионицу на тему књига. <http://www.goethe.de/ins/gb/lon/wis/sbi/deindex.htm>

- Октобра прошле године, библиотека Goethe-Instituta Београд је у госте позвала ауторку из Берли-

Нова библиотека Goethe-Instituta у Цакарти

на Марицу Боджић и ауторку из Београда Гордану Ђирјанић, како би учествовале у „разговору са аутором“. Обе ауторке се активно баве и превођењем. Отуда је у разговору било много речи и о књижевном превођењу. <http://www.goethe.de/ins/cs/bel/acv/bib/2008/sr3737114v.htm>.

- Читав низ библиотека Goethe-Instituta учествује и на сајмовима књига које организује земља домаћин, што представља изузетну прилику за промоцију

немачке књижевности и културе. Заједно са колегама осталих европских културних института, под окриљем EUNIC-a (European National Institutes of Culture; <http://www.eunicbelgrade.eu/>), још од 2007. организујемо велики заједнички штанд на Међународном сајму књига у Београду.

Goethe-Institut у својој понуди има и такозвани програм подршке превођењу (<http://www.goethe.de/ins/cs/bel/wis/uef/deindex.htm>). Страни издавачи имају могућност да затраже новчану помоћ која је намењена трошковима превођења. Овде треба додатно напоменути да већ неколико месеци постоји још један програм за подршку превођењу, *Традуки*, који подржава превођење у земљама југоисточне Европе. (www.traduki.eu)

На крају бих хтела да напоменем да овај извештај није у могућности да објасни целокупни спектар активности и понуда библиотека Goethe-Instituta, из простог разлога што су наше библиотеке распоређене у различитим земљама широм света, и што своју активност обављају у различитим културним окружењима.

Међутим, добар утисак о великом броју Goethe-Instituta могуће је стећи посредством Интернет презентација, а које се могу наћи преко централне Web стране Goethe-Instituta <http://www.goethe.de> под „Мрежа“ („Netzwerke“), те је могуће виртуелно путовати од једне библиотеке до друге.

Превод:

Момир Петровић, Goethe-Institut Београд

Abstract

The German Cultural Institute, the Goethe-Institut, has branches in more than 80 countries. This article provides information about the libraries of the Goethe-Institut: their resources, their programmes for library and information professionals, their information services to provide information on Germany's cultural, social and political life.

Key words:

German Cultural Institute, the Goethe-Institut, library, programmes, information services, German cultural, social, political life

Zusammenfassung

Das Deutsche Kulturinstitut, das Goethe-Institut, hat Niederlassungen in mehr als 80 Ländern. Dieser Artikel berichtet über die Arbeit der Bibliotheken des Goethe-Instituts. Er informiert über die Bestände der Goethe-Institutsbibliotheken und über ihre Veranstaltungen für Bibliothekare und Informationsspezialisten, er informiert auch über diverse Serviceleistungen zur Information über das kulturelle, soziale und politische Leben in Deutschland.

Schlüsselwort:

Das Deutsche Kulturinstitut, das Goethe-Institut, der Bibliotheken, Veranstaltungen, Informationsspezialisten, kulturelle, soziale und politische Leben in Deutschland

ЛИТЕРАТУРА

1. *Jahrbuch 2007/2008*. Hrsg.: Goethe-Institut. München: Goethe-Institut, 2008.